

EN UTSTÄLLNING FRÅN MALMÖ MUSEUM

MALMÖ MUSEUM 28 november 1974 — 12 januari 1975

NATIONALMUSEUM, STOCKHOLM, 28 januari — 2 mars 1975

RÖHSSKA MUSEET, GÖTEBORG, 16 mars — 13 april 1975

Wiwén Nilsson

SILVER

FRÅN 1920-30-TALEN

DEN ENDA KONSTNÄRLIGA
EFFEKT, SOM JAG EFTERSTRÄ-
VAR, ÄR EN VITALISERING AV
DE RYTMISKA FÖRHÅLLAN-
DENA I PROPORTIONEN

1.

Utställningar av Wiwen Nilsson har gått som en röd tråd genom Malmö musei verksamhet genom åren och när vi nu gjort en ny utställning, tänkt som en liten minnesutställning, har vi valt att visa de verk, som Wiwen Nilsson gjorde på 1920- och 1930-talen, de årtionden som blev av avgörande betydelse både för konstnären själv och för modernt svenskt silversmide. Vi har också velat ge en allsidigare bild av Wiwen Nilsson genom att ta med verk av honom som en fri skapande konstnär och inte enbart som en silversmed, även om det är som sådan han blivit mest känd.

Wiwen Nilsson var en rakryggad målmedveten konstnär, som fann sin form redan i slutet av tjugotalet och som sedan höll fast vid sitt konstnärliga språk i flera årtionden, men med en stor fantasi och variationsrikedom. Han satte sin prägel på det svenska silversmidet, men han möttes i början av en håfull attityd hos många kritiker. Hans enorma hantverksskicklighet vann dock överallt beundran och han accepterades ganska snart, även om man då och då ifrågasätter hans asketiska silver utan någon form av dekoration.

Vi har också tagit med några enstaka föremål ur Wiwen Nilssons senare produktion som jämförelse med det äldre materialet.

En utställning som denna hade varit otänkbar utan fru Märta Wiwen Nilssons hjälp och på Malmö museum, Nationalmuseum och Röhsska museet ber vi att få uttrycka vårt varma tack, för att hon på allt sätt hjälpt oss i vårt arbete och för att hon ställt sin samling av silver till vårt förfogande. Vi ber också att få tacka alla dem som lånat ut sina silverpjäser till vår utställning, både privatpersoner, kyrkor och institutioner.

Wille Ehrensköld

WIWEN NILSSON
1897-1974

- Utbildning hos fadern Anders Nilsson i Lund
- 1913-14 Studier vid Zeichenakademie i Hanau am Main
- 1914-18 Studier vid Teknisk Skole i Köpenhamn
- 1920-21 Studier vid Zeichenakademie i Hanau am Main
- 1924-25 Studier vid Académie de la Grande Chaumière, Paris
- Studier vid Académie Colarossi, Paris
- 1928 Övertog faderns juvelerarbutik och verkstad i Lund
- Wiwen Nilsson deltog i många utställningar, både svenska och internationella, viktigaste utställningar under 20- och 30-talen var Göteborgsutställningen 1923, Världsutställningen i Paris 1925 och 1937 samt Stockholmsutställningen 1930.
- Dessutom har Wiwen Nilsson utställt på Malmö museum många gånger. 1926 tillsammans med Malmöhus läns hemslöjdsförening och Svenska Möbelfabriker i Bodafors, 1937-1955 växlande utställningar i museets entréhall, 1955 utställning tillsammans med Gösta Adrian Nilsson, 1960 Form 60, en inventering av modernt sydsvenskt konsthantverk tillsammans med Svenska Slöjdföreningens lokalavdelning, 1973 i den nyöppnade avdelningen Konst från 1500 till nu och nu till sist en minnesutställning 1974.

KYRKLIGHT OCH PROFANT SILVER

från 1920-talet

1. VÄLKOMNA 1922 H 36,5 cm
Lunds Fabriks-och Hantverksförening
2. ORDFÖRANDEKLUBBA 1922 L 25 cm
Pockenholz, silver
Kommunfullmäktige, Lund
3. VINKANNA 1923 H 26 cm
Knästorps församling
4. JARDINIÈRE 1923 H 15 cm L 43 cm
Fru Aisa Lindquist, Lund
5. KAFFESERVIS 1923
Kaffekanna H 29 cm, Gräddkanna H 18,0 cm
Sockerskål H 5,5 cm
Fil.kand. Eskil Persson, Lund
6. NATTVARDSTYG 1923-25
Vinkanna H 36 cm, Kalk H 25 cm, Paten
diam. 17,5 cm, Oblatask H 7 cm, Oblatask 26 cm
Allhelgonakyrkans församling, Lund
7. LJUSSTAKE 1925 H 9,8 cm
Privat ägo
8. LAMPA 1927 H 57 cm
Fru Barbro Müller, Gävle
9. KAFFESERVIS 1927
Kaffekanna H 28 cm, Gräddkanna H 11 cm,
Sockerskål H 7,5 cm, Bricka 55x38 cm
Privat ägo
10. SKÅL 1927 H 5,2 cm Diam. 11,5 cm
Privat ägo
11. DRAGKAMPSPOKAL 1928/1957 H 45,8 cm
Lunds studentkår
12. SKRIVSTÄLL 1928 H 6 cm, 32x6 cm
Privat ägo
13. POKAL 1928 H 17,7 cm
Privat ägo

14. BLOMBLADSSKÅL 1928 H 8 cm Diam. 12 cm
Privat ägo
15. BÄGARE 1928 H 5,5 cm
Privat ägo
16. KAFFESERVIS 1928-33
Kaffekanna H 18 cm, Tekanna H 12 cm, Tekanna H 12 cm, Tedosa H 12,3 cm, Gräddkanna H 3,5 cm, Sockerskål H 3,4 cm,
Bricka 67x39 cm
Privat ägo
17. SKÅL 1929/1937 Diam. 23,5 cm
Privat ägo
18. BRUDKRONA 1929 H 14,4 cm Diam. 11 cm
Kulturen, Lund
19. PETERSKORS 1928-30 H 47 cm
Ebenholz och silver
Privat ägo
20. BLOMBLADSSKÅL 1929 H 5,5 cm Diam. 22,6 cm
Kulturen, Lund
21. DOSA MED LOCK 1929 H 5 cm, 9,3x3,9 cm
Privat ägo
22. SKÅL 1929 H 11,5 cm
Fil.kand. Eskil Persson
23. FAT 1929/1954 Diam. 35,5 cm
Privat ägo
24. SKÅL 1920-tal/1936 H 29 cm Diam. 34 cm
Privat ägo

KYRKLIGHT OCH PROFANT SILVER

från 1930-talet

25. VAS 1930 H 30 cm
Foto Sven Nilsson
Nationalmuseum, Stockholm
26. VAS 1930 H 46 cm
Ebenholz och silver
Privat ägo
27. VAS 1930/1942 H 20 cm
Privat ägo

28. TEDOSA 1930 H 12 cm
Nationalmuseum, Stockholm
29. BONBONNIERE 1930/1954
Privat ägo
30. BESTICK 1930/senare
10 olika servisdelare
Malmö museum, Privat ägo
31. STRÖARE 1930-tal/1954
Salt, peppar H 4,8 cm Curry H 8,3 cm
32. TREARMAD LJUSSTAKE 1930-tal/1951 H 18,5 cm, L 40,5 cm
Privat ägo
33. SKÅL 1931 H 4,5 cm Diam. 16,3 cm
Privat ägo
34. VINKANNA 1933 H 33 cm
Kirsebergs församling, Malmö
35. LJUSSTAKE 1930-tal/1946 H 11,5 cm
Privat ägo
36. SKÅL 1933 H 4,6 Diam. 16,2 cm
Malmö museum
37. ORDFÖRANDEKLUBBA 1933 L 31 cm
Elfenben och silver
Sveriges tandläkareförbund
38. COCKTAILSHAKER 1934 H 33 cm
Privat ägo
39. OBLATASK 1935/38 H 4,5 cm Diam. 17,2 cm
Malmö museum
40. KALK OCH PATEN 1935
Kalk H 24 cm Patén diam. 21 cm
Vadensjö församling
41. SOCKERSTRÖARE 1935 H 16 cm
Privat ägo
42. BRUDKRONA 1935 H 11 cm
Grönt guld, vita beryller, akvamariner
Lunds Domkyrkoförsamling
43. BÄGARE 1934/37 H 6,5 cm
Privat ägo

44. VAS 1937 H 32,8 cm
Privat ägo
45. 2 SÄRKALKAR 1937 H 7 cm
Allhelgonakyrkans församling, Lund
46. LJUSSTAKE 1935/1938 H 35 cm
Privat ägo

KYRKLIKT OCH PROFANT SILVER
efter 1940

47. VARMVATTENKANNA 1941 H 21, 5 cm
Nationalmuseum, Stockholm
48. BRÄNNVINSKANNA 1942 H 22,5 cm
Privat ägo
49. KONFEKTSKÅL 1948 H 15 cm
Privat ägo
50. BURK MED LOCK 1949 H 7,5 cm
Privat ägo
51. JARDINIERE 1951 H 14 cm L 46,5 cm
Privat ägo
52. KALK 1953 H 28 cm
Kirsebergs församling, Malmö
53. KORS 1970 H 40,5 cm
Bergkristaller och silver
Wiwen Nilsson AB, Lund
54. KORS 1963 H 60 cm
Ebenholz och silver, delvis förgyllt
Lunds Domkyrkoförsamling
55. KAFFESERVIS tidigare modell/1974
Kaffekanna H 26 cm, Gräddkanna H 11 cm,
Sockerskrin H 8 cm, Bricka
Privat ägo
56. Utgå
57. BYSANZLJUSSTAKE 1956/1968 H 26 cm
Privat ägo
58. BYSANZSKRIN MED LOCK 1956/1968
Wiwen Nilsson AB, Lund

SMYCKEN

från 1934 - 1974

HÄNGSMYCKEN MED KEDJOR

59. KORS 1937
Onyx
Wiwen Nilsson AB, Lund
60. KORS 1937
Bergkristaller, röd sten, silver
Privat ägo
61. KORS 1937
Bergkristaller, silver
Privat ägo
62. HÄNGSMYCKE 1938
Onyx, bergkristall, silver
Privat ägo
63. HÄNGSMYCKE 1940
Onyx, bergkristall, silver
Malmö museum
64. KORS 1940
Bergkristall, silver
Nationalmuseum, Stockholm
65. HÄNGSMYCKE, ÖRHÄNGEN, RING
Äldre modell/1974 i patentfattning,
bergkristall, silver
Wiwen Nilsson AB, Lund
66. STAVKEDJOR
1930-talet/senare tillverkning
Guld
Wiwen Nilsson, Lund
67. KNUTSGILLES-INSIGNIER 1949
Silver, förgyllt silver
Thumatorps Knutsgille

DIADEM

68. 1938, bergkristall och silver
Privat ägo

ARMBAND

69. 1936 Bergkristall, silver
Privat ägo
70. 1938 Lapis Lazuli, silver
Wiwen Nilsson AB, Lund
71. 1950/-tal/1974 Guld
Wiwen Nilsson AB, Lund,
72. 1970 Ljust guld, labradorit
Privat ägo

BROSCHER

73. 1930-talet MONOGRAM
Privat ägo
74. 1940-50-talen/1974, 8 st
Reliefteknik
Wiwen Nilsson AB, Lund

RINGAR

- 75- Äldre förebilder/1970-talet Silver,
79. vitt guld, ljust guld med stenar av
bergkristall, blå och gröna månstenar,
citrin
Wiwen Nilsson AB, Lund

VAPENRELIEF

80. RELIEF MED GÖTEBORGS STADS VAPEN
Wiwen Nilsson AB, Lund

SKULPTURER, RELIEFER, TECKNINGAR

81. AKTSTUDIER, 3 st 1921 42x25,5 cm
Blyertsteckningar
Privat ägo
82. MÄNEN ÖVER PARIS 1925 H 40 cm
Gips
Privat ägo
83. FIGURSKULPTURER, 2 st 1925
Försilvråd brons
Privat ägo

84. RELIEF 1921/1955
Silver och mahogny, gjord efter teckning från 1921
Privat ägo
85. RELIEF 1921/1955
Silver och ebenholz, gjord efter teckning från 1921
Privat ägo
86. AKTSTUDIER, 4 st 1925 44x28 cm
Blyertsteckningar
Privat ägo

UTTALANDEN AV WIWEN NILSSON

1930 Svensk Guldsmedstidning

... Jag tycker att vi skola låta blomman få bibehålla sin levande skönhet och icke förstöra den på en kaffekanna... jag ser någonting mer i konsthantverket än en till det manuella begränsad impressionistisk eklekticism.

1931 Ur brev till Gösta Adrian Nilsson på Lunds Universitetsbibliotek

Vi tro dock båda på konsten som ett absolut värde, icke statiskt och stillastående, utan som ett levande rytmiskt värde, som en struktur, likgiltigt av vilket material den bestod, ty materialet är en skillnad i arten och icke i principen. Det enda vi kunna uppleva i stoffet och därigenom omsätta i konst, är stoffets struktiva egenskaper, dess möjlighet till ordning, inbördes förhållande.

1931

Dimensionernas proportionsförhållande är så fantastiskt spännande.

Odaterat brev

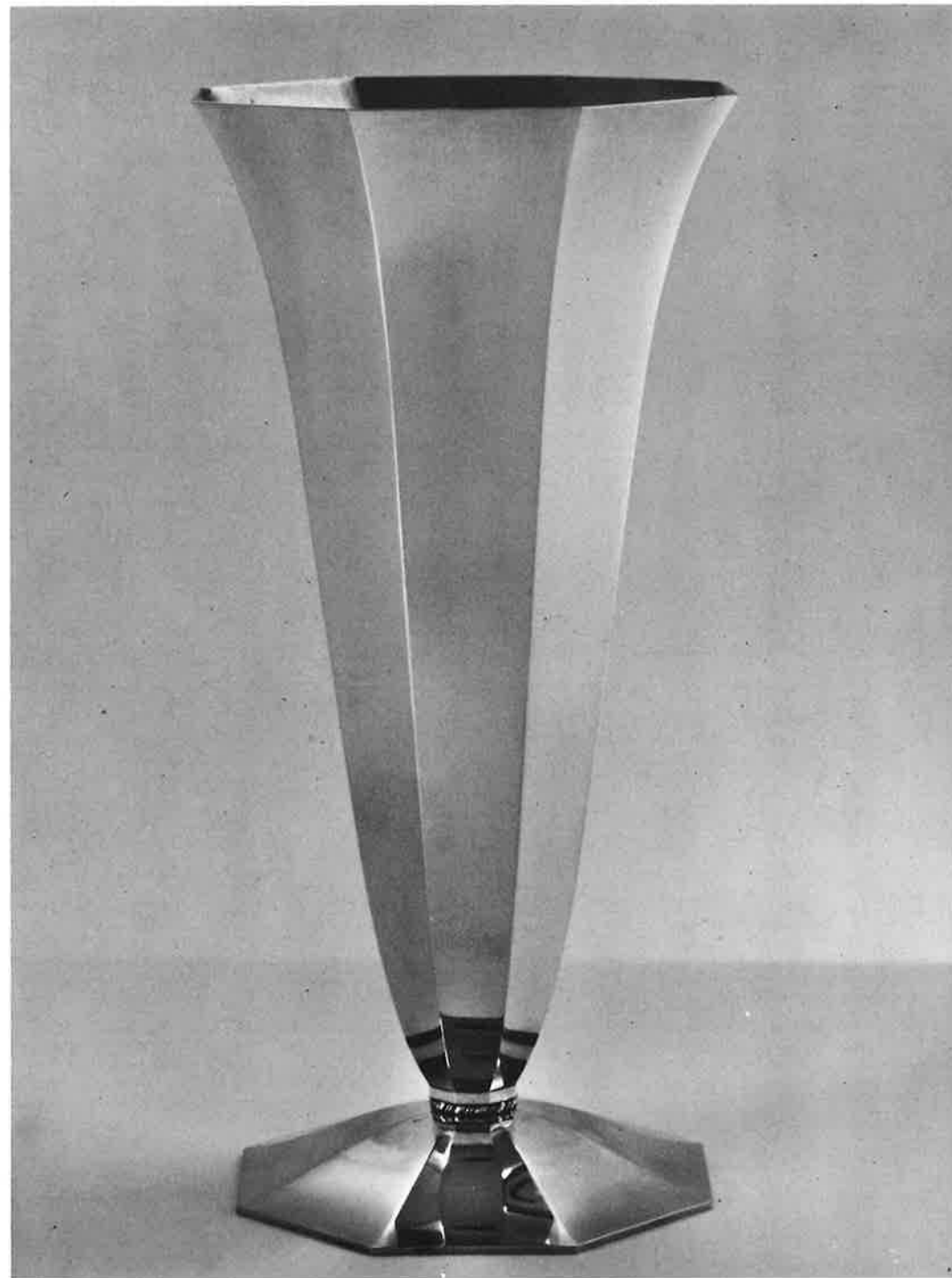
Kristus är som person och sak det högsta som någonsin funnits, han uttrycker för mig proportion som i sanning står närmast Gud.

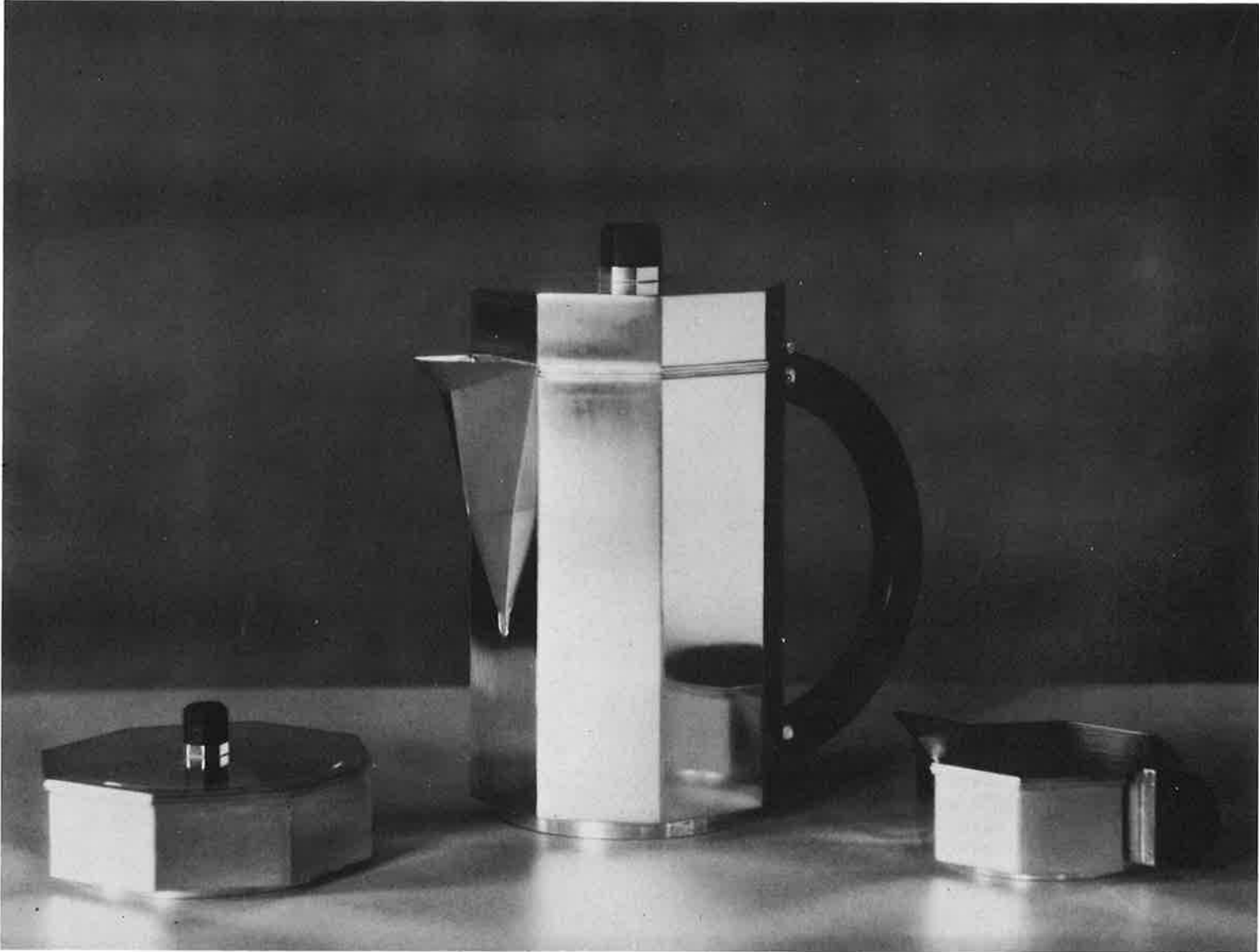
1934 Scenen

....
Den för silverarbetet kanske viktigaste fasen i arbetsprocessen; planeringen av ytorna till en slutgiltig bestämning av en önskad form, fordrar en synnerligen vital och säker behärskning av hela uppgiften. Det är mot denna del av arbetet det syns mest och bristerna cacheras med bukig form, ornament och s.k. handhamring. Till stor del har man fortfarande den uppfattningen att silver (tvunget) skall hamras i runda bukiga former, fulla med samma slags ornament. Samtidigt hävdas att man (endast) därigenom bygger på materialets speciella egenskaper och teknik. På den stora silverutställningen i våras på Nationalmuseum stod en lång rad terriner utformade på detta sätt. Gick man så runt om hörnet in i keramikavdelningen fann man samma terriner i fajans. Som fackman kan man då grubbla över "materialets speciella egenskaper"...

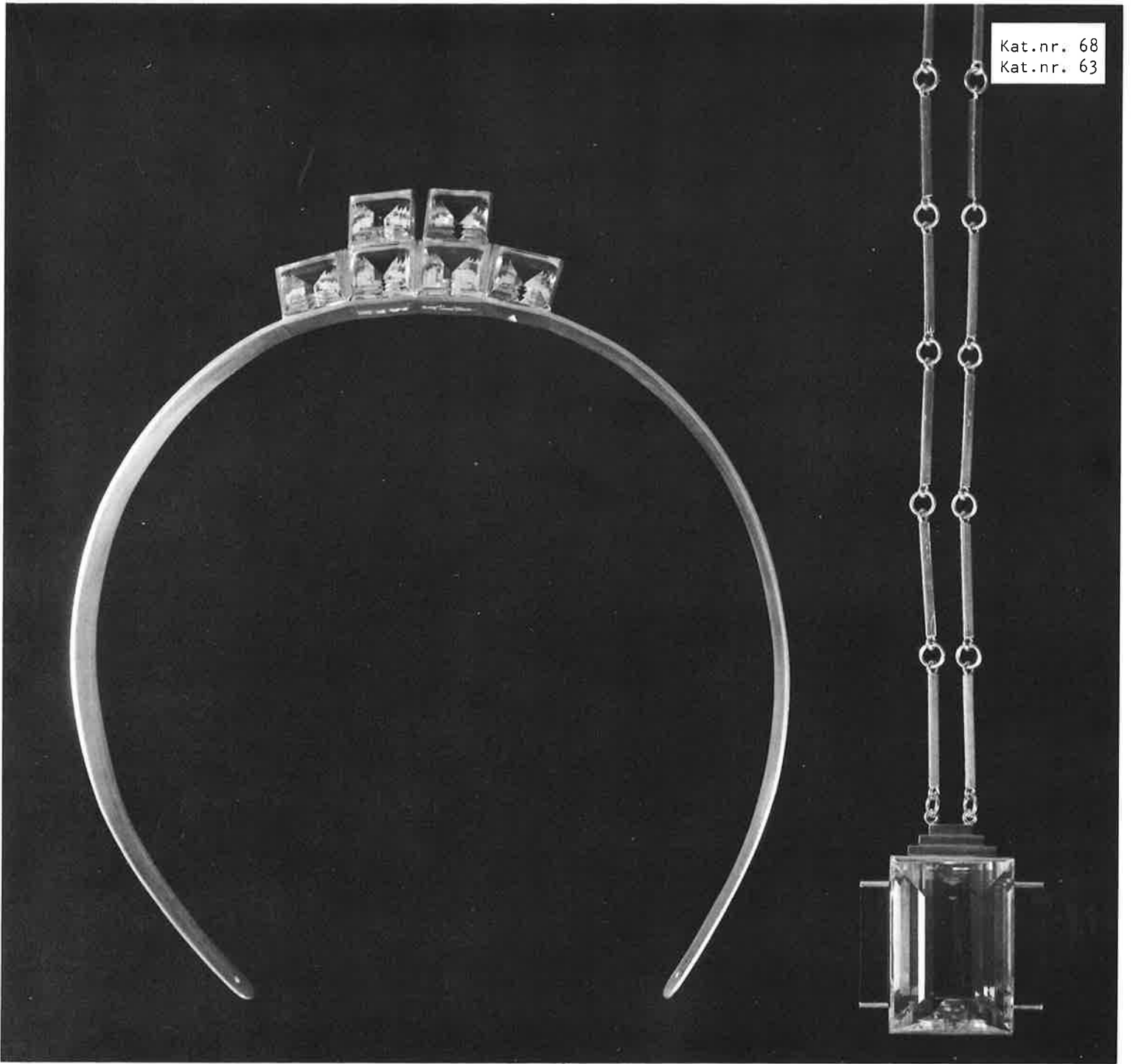
1940 FORM

Varför begär man av oss att vi skola göra pastischer. Det är en alltigenom falsk inställning. Få vi icke vara personligheter, så kunna vi icke heller utföra något som är riktigt. Vad vår tid behöver i all denna blandning av gammalt och nytt, äkta och imiterat, det är ingenting mindre än en konstruktiv idé, som skall hjälpa oss finna en form, som motsvarar vår livsgestaltning... Det talas så mycket om skönhet, men man får icke glömma gedigheten och äktheten. Detta är två sidor av en och samma fråga. Form utan precision kan lika litet leda till ett övertygande resultat, liksom precision utan formkänsla kan skapa ett konstföremål... Den enda konstnärliga effekt, som jag eftersträvar, är en vitalisering av de rytmiska förhållandena i proportionen.

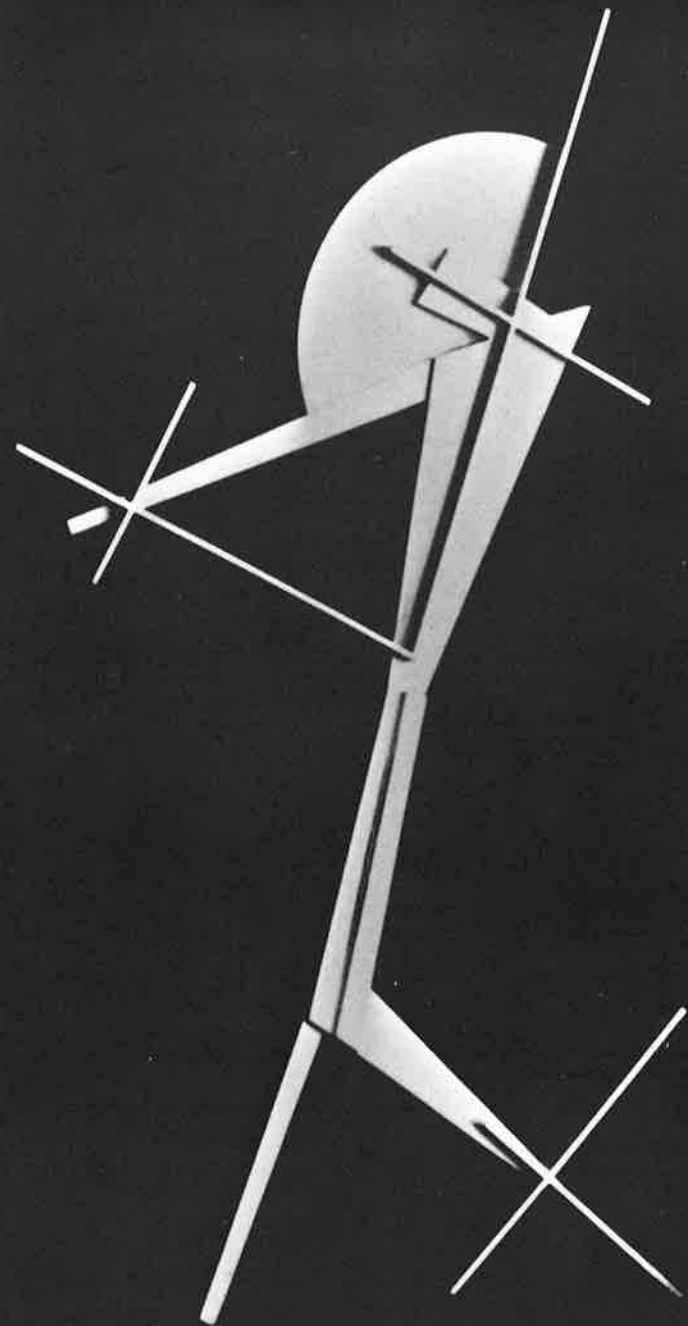

Kat.nr. 16

Kat.nr. 68
Kat.nr. 63

UTTALANDEN OM WIWEN NILSSON

1923 ERNST NORLIND

... Ser man den översta avdelningen av hovjuvelerare A Nilssons monter på Göteborgsutställningen, så skall man se en samling olika föremål i silver, där början till nya konstvården är gjord. Den unge guldsmeden Wiwen Nilsson, son till A Nilsson har med stor djärvhet gripit sig an med moderna formproblem. Han rör sig med de enklaste medel. Från en förtätad basis slungar en stor silvervirvel ut sin skönhet, på en smal stängel uppbär en pokal sin kantiga skål, i en tung kupolartad arkitektur uppbygger en bonbonnière sitt linjesystem.

Mannen som gjort det har en icke alldeles vanlig historia bakom sig. Ser man Wiwen Nilssons skarpt skurna ansikte, så tänker man på en spansk sydländsk människotyp med innebrunnen livslidelse. Hör man honom tala om sina älsklingsämnen, så finner man en människa som rör sig på ett egendomligt filosofiskt plan, som ständigt har filosofiska eller matematiska termer till hands, som iakttar livet från en viss teoretisk ståndpunkt....

Vår tid strävar efter enkla rena linjeverkningar. Den väg, på vilken Wiwen Nilsson slagit in, är den riktiga, och det är att önska att han ville fortsätta sina studier i samma anda, som den som fläktar emot en i hans monter på Göteborgsutställningen.

1923 ERIK BLOMBERG, Stockholmstidningen

Någonting hållningslösare än det svenska silversmidet får man leta efter i modernt konsthantverk. Bäst är det, då det håller sig nära intill den inhemska traditionen, som i ciselör J. Ångmans arbeten för Guldsmedsbolaget i Stockholm.

.... hovjuvelerare A Nilsson i Lund balanserar på en smal silverstrimma mellan tysk expressionism och Jugend. Denna senare firmas

silverföremål består av geometriska figurer, tunna och bräckliga som glas ett typiskt fall av dålig materialkänsla.... (Se utst. nr 5)

1923 ANONYMA, OKÄNDA TIDNINGAR

Liksom glaset bjuder silvret sin behandlare tillfällen till e utsöktaste effekter, vilka emellertid knappast ännu tillvaratagits med samma skicklighet av de moderna hantverkarna på detta område. Vår 1700-talstradition är oss övermäktig här, och där det moderna är som bäst är det tack vare en fri och förståndig direkt anknytning till traditionen. Den har genomförts finast av J Ångman, Guldsmedsbolagets ritare och ciselör, den har mest ostentativt negligerats av hovjuveleraren A Nilsson i Lund, som i sina meningslösa strutformer tydligen söker uppehålla en i skulpturen redan tynande kubism.

... Det A Nilsson utställer skulle man möjligen vara frestad att kalla sanitärt. Något mera slätrakat får man leta efter

... Och vill man se något som varken är empire eller rokokostil, utan skall beteckna vår tids självhävdelse i silverstil, blir man i regel inte glad. Juvelerare A Nilsson i Lund är tydligt påverkad av modern tysk stil. Hantverksmässigt sett svar var han för mycket, men hamrar icke nog.

1923 Signaturen -nn i okänd tidning

... Trots den ofta krystade stiliseringen, som till varje pris vill komma loss från traditionen, och den onaturliga bristen på ornering eller annan ytans skönhet kan man ej frångå den hr Nilssons silverpjäser en viss dekorationsverkan. Upphovsmannen är tydligen påhittig och icke utan formtalang. Riktigt vackra äro några större skålar och vaser, där effektsökeriet icke gör sig så märkbart. Varför alla pjäserna skola vila på abnormt spröda fötter har man kanske litet svårt att förstå - men det är ju ändå något nytt, och vem vill icke var modern i denna de snabbt växlande formernas tid. (Se utst. nr 5)

1925

HAKON HEDEMANN GADE, Sydsvenska Dagbladet

... Wiwen Nilsson, vill man snarast kalla kubist i silver. De djärvt traditionsbrytande silverpjäser, man förut sett av hans hand, ha nog gjort mycken effekt genom sin stereometriska, släta ytstil; men pikantieriet har vanligen varit alltför framträdande och "förenkligen" föga ändamålsenlig. Nu har den unge experimentatorn tydligen kommit till konstnärlig besinning och börjat göra pjäser av fast, enkel arkitektur. Han försmår alla prydnader på själva corpus och vill ha fram den rent tektoniska formen i plan och linjer. Denna strävan mot elementär formskönhet förefaller mycket aktningsvärd mot det gängse sättet att dölja formens svaghet under yteffekter (hamring) och ornamentik. En smula mindre kantighet och mera utsmyckning skulle dock inte skada. - Den bästa silversaken på utställningen är nog den stora jardiniären, vars skål arbetats i ett enda stycke till en form av spänstig lätthet (Se utst. nr 4). Här har Wiwen Nilsson gjort en fullträff. Även några dosor och de större ljusstakarna äro smakfulla, men de mindre stakarna synas väl excentriska. En plats för sig intar kyrksilvret, kalk, patén, vinkanna och oblataskar. Pjäserna kunna icke fränkännas originell stil, och de äro synnerligen vackert arbetade med den mjukaste glans i ytan. Om den praktiska användbarheten vågar jag icke yttra mig. Måhända skulle detta altarsilver passa i en modern kyrka (Se utst. nr 6)

1926 ERNST FISCHER, Arbetet

Svenskt silversmide har ju länge fått stå tillbaka för det danska och i rättvisans namn måste man ju medgiva, att när det danska silvret slog igenom, hade vi intet av konstnärligt värde att bjuda inom silversmidets ädla konst. Nu är emellertid förhållandet ett annat. Vi har konstnärer, som ägnat sig åt detta förnämliga hantverk och verkligen utfört ar-

beten, som karaktäriseras både av personlighet och utpräglad känsla för materialet. Till dessa silversmeder hör även hovjuvelerare A Nilsson och hans son Wiwen Nilsson. Dessa arbeten kännetecknas av en fast och kubisk form med släta ytor, som bryta sig mot varandra. Härigenom framkallas en effekt, som är ganska stark i fördelningen av dagrar och skuggor. Utsmyckningen är ytterst sparsam, silvret får verka i sin fulländade materialbehandling, med ytor, som icke skimra i nypolerad glans, men heller icke ha tennets dunkla ton. Man skulle kunna anmärka, att dessa kubiska former icke lämpa sig lika väl till varje bruk. För min del anser jag kaffeservisen icke höra till de i sin art mest lyckade verk, som utgått från den Nilssonska verkstaden i Lund. Men även här återfinna vi den förnäma ytbehandlingen och den vackra glansen på själva materialet.

1929 ERNST FISCHER, Arbetet

Att en brud bör vara i görligaste mån smydd och beprydd anser man tydligen i St. Råby, där man skaffat sig ovanstående vackra tingest (Se utst. nr 18). Brudkronan är anskaffad för medel som huvudsakligen åstadkommits av en kvinnlig förening inom församlingen och är utförd av hovjuvelerare Wiwen Nilsson i Lund, som med denna präktiga pjäs ånyo hävdar sig som en konsthantverkare av rang. Man kan kanske tycka att det är ett något senkommet arrangemang. Brudkronan går väl knappast bra ihop med shinglat hår och borgerlig vigsel.

1930 GUSTAF NÄSSTRÖM, Stockholms Dagblad

... Wiwen Nilssons silverpjäser beteckna en raffinerad toppunkt inom den strävan efter ytterligt stram enkelhet, som gör sig gällande i vårt nutida svenska silversmide. Han arbetar företrädesvis med nästan helt odekorerade, facetterade pjästyper, präglade av en i all sin enkelhet förfinad form och av en utsökt materialbehandling. Utan att anlita konstnärliga medarbetare låter han sitt silversmide växa fram som en produkt av en synnerligen gedigen konst-

hantverklig kultur, vilken sätter sin förnäma kvalitet såväl på ett litet osmyckat fat som på en stor praktpjäs. Såsom lundensare har Wiwen Nilsson ofta anlitats för den akademiska världens behov av högklassigt silversmide, och på utställningen visar han bl.a. genom Akademiska Föreningens magnifika silverpokal, krönt av de tretton nationernas vapen i hög relief, att ett vandringspris i dragkamp kan förlänas rang och värdighet av konstverk (Se utst. nr 11).

1930 GOTTHARD JOHANSSON, Svenska Dagbladet

Wiwen Nilsson hyser ett spartanskt förakt för alla sensuella yteffekter och han sätter in hela sin hantverksskicklighet inte på att få ytan så "levande" som möjligt utan på att få den så absolut slät och matematiskt precis som det är möjligt genom handens arbete.

Hans former är skapade med de enkla geometriska figurerna som förebilder. Men det finns onekliggen en i all sin asketism utomordentligt raffinerad formkänsla i dessa arbeten, en spänning i deras strama linjer, som är välgörande inte bara som reaktion mot alltför mycken formslapphet i modernt silver och inte bara i silver förresten. Det kan inte hjälpas, att det på många håll i vårt konsthantverk finns ett slags materialkoketteri och en lust till den lilla dekorativa krumluren, som inte kunna undanskyla, att en dålig form aldrig kan bli annat än dålig, hur mycket den än flirtar med materialet. Man kan naturligtvis fråga sig, om det är nödvändigt att sätta upp en så avvisande min mot dess förförelser, men det får inte hindra ett erkännande av den på samma gång stränga och raffinerade formkänslan i Wiwen Nilssons arbeten.... (Se utst. nr 25-29)

1930 EFRAIM LUNDMARK, Svensk Guldsmedstidning

På jubileumsutställningen i Göteborg 1923 visade Nilsson några pjäser, som jag hade anledning karakterisera ungefär som plåtslageri. Lunden-

sarens strävan efter den nya tidens form var glädjande även om den var otillåtet nonchalant mot det ädla materialet. Till denna utställning har Nilsson gjort ett par högresta pokaler och kannor, som göra materialet mera heder även om man fortfarande påminnes om plåtskivor, plåtersor och plåtsaxar. Man får inte glömma att det är oskönt med fingeravtryck på silver ... Ornamentet kanske har ett visst berättigande. (Se utst. nr 25-29)

1931 BIRGER BAECKSTRÖM, Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning

.. Silversmeden .. Wiwen Nilsson från Lund .. hans pjäser äro sex-, ått- och sextonkantiga .. Gud vet, varför man plötsligt känner sig så traditionalistisk i fråga om silver. Kanske är det bara därför att yrket nådde en höjdpunkt under rokokon och att allting på den tiden skulle vara bukigt. Men är silvret verkligen skapat för dessa hårda linjer och stränga plan eller kan man inte hellre tala om ett slags artistisk transmutation av metallerna? En tid skulle tennet se ut som silver. Nu skall silvret se ut som stål, därför att stål för närvarande är den finaste av metallerna, maskinernas och den stora mekaniseringens metall. En bägare slår en här som vackrare än det andra, men det är därför att cuppan, trots vinklarna, är klocklikt svängd i linjerna. Mot de andra sakerna skulle man vilja invända, att silverpjäserna ännu inte äro vardagsvara i det rationaliserande arbetarhemmet. Denna klassmedvetna fattigdom i hållningen liknar bra mycket en pose. Funktionalistisk är stilen inte heller, ur flera synpunkter. Det är bestämt behagligare och mera praktiskt att dricka ur en rund bägare än ur en sexkantig. Och de geometriska ytorna uttrycker inte silvrets natur bättre än de bukiga.

1931 GREGOR PAULSSON, Svensk Hantverkstidning

Wiwen Nilsson är modern i sin form och hans modernitet vilar inte bara på en estetisk lära utan på en modern livsuppfattning. Den är inte en

yttre formangelägenhet utan en inre idéernas ... Det finns intet hos silvret som säger, att det skall behandlas så som det gjordes under rokokon eller att den på buktningar rika drivningen är den enda högvärdiga formgivningen, Wiwen Nilsson säger, att silvret som plan plåt är ett lika ädelt material som den runda bucklan - och dessutom fordras större yrkesskicklighet för att kunna handskas med. De flesta vet att silvret är ett oerhört svårt material att arbeta, så fort det gäller att löda samman olika stycken. Det måste först glödgas, varunder uppstår spänningar och kastningar, som helt deformera styckena. Att arbeta med den plana plåten, vars hela kvalitet ligger just i den spänning den givits genom hamringen, blir under sådana förhållanden ännu svårare.

Wiwen Nilsson har under de jämförelsevis få år han arbetat skaffat en mycket rikhaltig produktion. Denna består dels av praktpjäser, beställningsarbeten för kyrkor, hedersgåvor m.m. dels även av arbeten för privatbruk, som dosor, ljusstakar, bågare, skrivställ o.dyl. Han tillverkar också servisbestick i stor omfattning. (Se utst. nr 30) De ha alla samma strama, rena och spänstiga karaktär, som helt och hållet skiljer dem som en grupp för sig i samtida produktion. Denna frihet från pose utmärker inte bara helhetsformen utan också detaljen, särskilt ytbehandlingen. Hans ytor äro fullständigt släta och planpolerade, utan spår av arbetet, och han låter också silvermaterialet framstå fullständigt rent utan betsningsar; patinering eller dylika tekniker som göra intryck av att vara till för att dölja materialet istället för att framhäva det...

1933 ÅKE STAVENOW, ej angiven tidning

Wiwen Nilsson är den konsekventaste av alla svenska silversmeder, orubbligt håller han fast vid en kantighet, facettering, av ytan och med stor uppfinningsrikedom använder han

denna å en mångfald föremål från stora vinkannor och vaser till ljusstakar. Liksom Fleming är han en överlägset skicklig tekniker, men nog vore det roligt att någon gång se hans silver mjukna i en liten ciselerad blomma eller annat ornament. Det ligger så nära till för det ädla och formbara materialet. Personlig är han i hög grad och hans stil är kanske den intressantaste och modernaste på hela metallutställningen, och avviker på ett välgörande sätt från övriga utställare.

1937 STEN BROMAN, Sydsvenska Dagbladet
Världsutställningen i Paris

... Vårt konsthantverk är onekligen mycket förnämligt. Glaset, porslinet, keramiken och hemslöjden äro väl representerade och exponerade och lundensaren Wiwen Nilssons smycken och silverpjäser höra utan tvekan till våra mest originella, för att inte säga unika utställningsföremål - även i jämförelse med alla andra länders utställningsobjekt på guldsmedsområdet.

1938 ELSE KLEEN, GWEN, Stockholms Tidningen

... Wiwen Nilsson i Lund. Hans smycken äro praktfulla utan att vara anspråksfulla, de visa den glans och den klarhet som vår tid fordrar och de kosta en tusendel av vad de stora juvelsmyckena kosta. Han rör sig med enkelt fördelade ytor, med stora ofta kvadratiska och alltid ytterst raffinerade slipade stenar, helst den vackra kritvita bergkristallen, och så säker är hans smak, så skickligt hans konstnärsskap, att han ständigt håller en harmonisk jämvikt mellan allt detta till synes icke förenliga: det jämförelsevis anspråkslösa materialet, smyckenas ibland heraldiska prakt, samt de anspråk en modernt klädd dam har på att hennes smycken icke skall verka annorlunda än hon själv, hennes rörelseschema och hennes typ.

Wiwen Nilsson använder mycket korsformen. Gäller det en mycket stor och vacker sten låter han den komma till full rätt i ett hängsmycke med

en saklig och knapp infattning, behöver han kontrastverkan tillgriper han svart emalj över det silver varmed han infattar sina bergkristaller - i allt en säregen, starkt personlig och mycket högtstående juvelerarkunst, som inom vårt land och för vår kvinnotyp bevisar att man kan se flärdfull ut i äkta smycken även utan höga penningvärden.

1940 ÅKE STAWENOW, Konsthantverk och Hemslöjd i Sverige 1930-40

... hans stiluppfattning har för honom blivit en religion som han dyrkar med obönhörlig konsekvens. Han bygger upp sina arbeten "ur materialets förutsättningar och ur det riktigt funktionella", därför renodlar han formen som han låter organiskt växa fram ur silverplåten, dvs den konsistens som materialet har då det kommer till verkstaden. ... I sitt silversmide har han konsekvent avsvurit dekoren och något mera medvetet anknytande till vår tids stilsträvanden finns väl knappast i vårt moderna konsthantverk.. Tack vare sina smycken som under 30-talet blivit hans stora specialitet har hans rykte spritts över hela den civiliserade världen. Det råder ingen tvekan om att han haft den största framgången med sina smycken, som betecknar det nya efter vilket världen längtar. Få alster av svenskt konsthantverk äro så präglade av sin tid som Wiwen Nilssons, den konsekvens och djärvhet han visat är värd ett varmt erkännande. Produktionen av moderna smycken har under 1930-talet behärskats så gott som helt och hållet av Wiwen Nilsson. Han är den enda på detta område som kan nämnas i samband med konstnärligt nyskapande.

1974 GREGOR PAULSSON, Form

Wiwen Nilsson 1897-1974
... Wiwen Nilsson har "blivit vårt lands mest anlitade konstnär för ars sacra. Men för denna hans huvudverksamhet får man inte

glömma hans profana produktion, det funktionella matsilvret inräknat, föremål med emblematisk funktion likaså och alldeles särskilt inte hans juvelerarkunst. Vem kunde använda ädelstenar i ringar och smycken som han? Inte heller får man glömma att han var en bildhuggare i sten.
Hur skall man då karaktärisera denna konst? Tekniskt är hans corpussilver välgörande fritt från alla spår av ciseleringshammaren och punsen. Det är blank plåt han arbetar med, helst plan, i geometriska former. Naturligtvis är dessa plåtelement sammanlödda, men därav märker betraktaren intet. Så en estetisk karaktärisering, som något med sinnena varseblivet. Hans form är geometri, men det är en gudomlig geometri, med GANS ord. För oss är en stor kvadrat och en liten kvadrat varianter av ett geometriskt begrepp, för honom två världar. Ändrades formen, ändrades innehållet. Det har sagts av Paul Hodin, om jag minns rätt, att materialets rena former skapar en uttrycksfull harmoni. Här ligger en transcendens, ett kunskapsteoretiskt överskridande mellan det subjektivt medvetna till det objektivt givna, ett logiskt överskridande av gränsen mellan innehåll och form, överhuvudtaget spelet mellan det subjektivt kända och den objektiva gestalten. Här ligger Wiwen Nilssons hemlighet. En gång för många år sedan sände han mig ett kort från Ravenna, av ena korväggen i S.Vitale. "Här kunde de ha slutat", skrev han på det. Det var ett skämt, men det låg djupt allvar under. För honom betydde den byzantinska och romanska konsten höjdpunkter som aldrig överskridits. Uttryckets styrka, detaljformens fasthet, kompositionens balans lärde han sig där. Men han beträdde aldrig pastischens lättfärdiga väg. Formen som blev resultatet av det transcendentala överskridandet, blev för honom absolut. Wiwen var en lärd man, filosofiskt och teologiskt. Att höra ett samtal mellan honom och en fackfilosof var en upplevelse. På det teologiska området inskränkte sig hans kunskap inte till den lutherska läran utan ock-

så till den romerska och den grekiska. För
den senare hade han en särskild svaghet,
den var fastare, absolutare tyckte han.
Vi får aldrig någon Wiwen Nilsson mer.

Utställningen producerad på Malmö museum av
Lotte Ehrenstråle och Cecilia Nelson med
hjälp av Märta Wiwen-Nilsson.
Katalogen maskinskriven av Ulla Gustavsson
och tryckt på BESON-tryck.
Fotografer Tivador Bogyó och Sven Nilsson.